Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/1459

14.2.2024

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 24. januára 2024

ktorým sa zriaďuje Európsky úrad pre umelú inteligenciu

(C/2024/1459)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

keďže:

1. Umelá inteligencia je rýchlo sa rozvíjajúca skupina technológií, ktorá môže prispieť k širokému spektru hospodárskych a spoločenských výhod vo všetkých priemyselných odvetviach a spoločenských činnostiach. Zároveň v závislosti od okolností týkajúcich sa jej konkrétneho uplatňovania a používania môže vytvárať riziká a poškodzovať verejné záujmy a základné práva, ktoré sú chránené právom Únie.

2. Komisia navrhla nariadenie, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (akt o umelej inteligencii) a mení určité legislatívne akty Únie ([1]) s cieľom podporiť vývoj, využívanie a zavádzanie umelej inteligencie na vnútornom trhu, ktorý zároveň spĺňa vysokú úroveň ochrany verejných záujmov, ako je zdravie a bezpečnosť a ochrana základných práv, ako sú uznané a chránené právom Únie. Navrhované nariadenie je jedným z viacerých opatrení Komisie zameraných na dosiahnutie dvojakého cieľa, ktorým je podpora zavádzania umelej inteligencie a riešenie rizík spojených s určitými použitiami takýchto technológií. Ďalšie opatrenia zahŕňajú „koordinovaný plán v oblasti umelej inteligencie“ v preskúmaní z roku 2021 ([2]), ako aj iniciatívy odvetvových politík na podporu zavádzania umelej inteligencie alebo programov financovania Únie, ako napríklad tie, ktoré boli zavedené nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/694 ([3]) a (EÚ) 2021/695 ([4]).

3. Komplexnosť a čoraz rozsiahlejšie využívanie umelej inteligencie, najmä ak je založená na najvyspelejších modeloch, a potreba urýchliť pokrok pri dosahovaní cieľov a zámerov stanovených v politickom programe Digitálne desaťročie zriadenom rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2481 ([5]) poukazujú na potrebu ďalších opatrení na podporu porozumenia schopností, trendov a potenciálnych rizík a na podporu bezpečného vývoja a používania technológií umelej inteligencie v Únii.

4. Je potrebné rozvíjať odborné znalosti a schopnosti na úrovni Únie s cieľom podporiť takéto porozumenie, prispieť k vykonávaniu a presadzovaniu nadchádzajúceho nariadenia, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie, a prispieť k vykonávaniu medzinárodných pravidiel a zásad v oblasti umelej inteligencie, ako je kódex správania G7 a hlavné zásady pre vývojárov pokročilých systémov umelej inteligencie.

5. V tejto súvislosti by sa mali stanoviť základy jednotného systému riadenia umelej inteligencie v Únii vytvorením štruktúry, ktorá by mala dohliadať na pokrok v oblasti modelov umelej inteligencie, a to aj pokiaľ ide o modely umelej inteligencie na všeobecné účely, na interakciu s vedeckou komunitou a mala by zohrávať kľúčovú úlohu pri preskúmavaní a testovaní, presadzovaní práva a mala by mať globálne poslanie.

([1]) COM(2021) 206 final.
([2]) COM(2021) 205 final.
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/694 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Digitálna Európa a zrušuje rozhodnutie (EÚ) 2015/2240 (Ú. v. EÚ L 166, 11.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).
([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).
([5]) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2481 zo 14. decembra 2022, ktorým sa zriaďuje politický program Digitálne desaťročie do roku 2030 (Ú. v. EÚ L 323, 19.12.2022, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

6. Preto by sa v rámci Komisie mal zriadiť Európsky úrad pre umelú inteligenciu ako súčasť administratívnej štruktúry Generálneho riaditeľstva pre komunikačné siete, obsah a technológie a mal by podliehať jeho ročnému plánu riadenia.

7. Európsky úrad pre umelú inteligenciu by mal fungovať v súlade s vnútornými postupmi Komisie ([6]) a jeho zriadenie by nemalo mať vplyv na právomoci a kompetencie príslušných vnútroštátnych orgánov a orgánov, úradov a agentúr Únie pri dohľade nad systémami umelej inteligencie, ako sa uvádza v nadchádzajúcom nariadení, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie, a v iných odvetvových právnych predpisoch Únie. Nebudú ním dotknuté funkcie iných útvarov Komisie v ich príslušných oblastiach zodpovednosti ani funkcie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť v oblasti spoločnej, zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Európsky úrad pre umelú inteligenciu by mal svoje úlohy, najmä vydávanie usmernení, vykonávať tak, aby sa neprekrývali s činnosťami príslušných orgánov, úradov a agentúr Únie v rámci odvetvových právnych predpisov.

8. S cieľom umožniť čo najskoršie začatie vykonávania nadchádzajúceho nariadenia, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie, by toto rozhodnutie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr pred prijatím uvedeného nariadenia v nadväznosti na politickú dohodu spoluzákonodarcov dosiahnutú 8. decembra 2023. Po prijatí nariadenia sa toto rozhodnutie môže revidovať,

ROZHODLA TAKTO:

Článok 1

Zriadenie

Zriaďuje sa Európsky úrad pre umelú inteligenciu (ďalej len „úrad“).

Úrad je súčasťou administratívnej štruktúry Generálneho riaditeľstva pre komunikačné siete, obsah a technológie (ďalej len „generálne riaditeľstvo“).

Článok 2

Poslanie a úlohy

1. Úrad plní úlohy stanovené v článku 3 na účely vykonávania a presadzovania nadchádzajúceho nariadenia, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (ďalej len „nadchádzajúce nariadenie“).

2. Úrad má tieto doplnkové úlohy:

a) prispievať k strategickému, jednotnému a účinnému prístupu Únie k medzinárodným iniciatívam v oblasti umelej inteligencie podľa článku 7 v koordinácii s členskými štátmi a v súlade s pozíciami a politikami Únie;

b) prispievať k podpore opatrení a politík v Komisii, ktoré využívajú spoločenské a hospodárske prínosy technológií umelej inteligencie podľa článku 5;

c) podporovať zrýchlený vývoj, zavádzanie a využívanie dôveryhodných systémov a aplikácií umelej inteligencie, ktoré prinášajú spoločenské a hospodárske výhody a prispievajú ku konkurencieschopnosti a hospodárskemu rastu Únie. Úrad podporuje najmä inovačné ekosystémy prostredníctvom spolupráce s príslušnými verejnými a súkromnými aktérmi a komunitou startupov;

d) monitorovať vývoj trhov a technológií umelej inteligencie.

([6]) Nie je európskym úradom v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018, článku 2 ods. 26.

3. Pri plnení úloh uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku úrad:

a) spolupracuje so zainteresovanými stranami, najmä s odborníkmi z vedeckej obce a vývojármi umelej inteligencie podľa článku 4;

b) spolupracuje s príslušnými generálnymi riaditeľstvami a útvarmi Komisie podľa článku 5;

c) spolupracuje so všetkými príslušnými orgánmi, úradmi a agentúrami Únie vrátane spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (EuroHPC JU) podľa článku 6;

d) spolupracuje v mene Komisie s orgánmi a subjektmi členských štátov.

Článok 3

Vykonávanie nadchádzajúceho nariadenia

1. Úrad vykonáva tieto úlohy vyplývajúce z nadchádzajúceho nariadenia:

a) vyvíja nástroje, metodiky a referenčné hodnoty na hodnotenie schopností modelov umelej inteligencie na všeobecné účely, najmä pre veľmi veľké modely umelej inteligencie na všeobecné účely so systémovými rizikami;

b) monitoruje vykonávanie a uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa modelov a systémov umelej inteligencie na všeobecné účely, najmä ak model a systém vyvíja ten istý poskytovateľ;

c) monitoruje výskyt nepredvídaných rizík vyplývajúcich z modelov umelej inteligencie na všeobecné účely, a to aj prostredníctvom reakcie na upozornenia vedeckého panelu;

d) vyšetruje možné porušenia pravidiel týkajúce sa modelov a systémov umelej inteligencie na všeobecné účely, a to aj zhromažďovaním sťažností a upozornení, pomáha pri príprave rozhodnutí Komisie a vykonáva hodnotenia podľa nadchádzajúceho nariadenia;

e) zabezpečuje, aby v prípade, že systém umelej inteligencie patrí do rozsahu pôsobnosti príslušných právnych predpisov Únie, v súvislosti s ktorými má Komisia právomoc vykonávať dohľad a presadzovanie, napríklad nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 ([7]) alebo nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 ([8]), boli dohľad nad týmito právnymi predpismi a ich presadzovanie plne koordinované s dohľadom nad nadchádzajúcim nariadením a jeho presadzovaním;

f) podporuje vykonávanie pravidiel týkajúcich sa zakázaných postupov v oblasti umelej inteligencie a vysokorizikových systémov umelej inteligencie v koordinácii s príslušnými orgánmi zodpovednými podľa odvetvových právnych predpisov vrátane uľahčovania výmeny informácií a spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi, zhromažďovania oznámení a vytvárania informačných platforiem a databáz, najmä ak je model alebo systém umelej inteligencie na všeobecné účely integrovaný do vysokorizikového systému umelej inteligencie.

2. Okrem toho s cieľom prispieť k účinnému vykonávaniu nadchádzajúceho nariadenia je úlohou úradu:

a) pomáhať Komisii pri príprave príslušných rozhodnutí Komisie a vykonávacích a delegovaných aktov;

b) uľahčovať jednotné uplatňovanie nadchádzajúceho nariadenia;

c) pomáhať Komisii pri príprave pokynov a usmernení na podporu praktického vykonávania nadchádzajúceho nariadenia, ako aj vyvíjať podporné nástroje, ako sú štandardizované protokoly a najlepšie postupy, po konzultácii s príslušnými útvarmi a orgánmi Komisie, úradmi a agentúrami Únie;

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

d) pomáhať Komisii pri príprave žiadostí o normalizáciu, hodnotení existujúcich noriem a príprave spoločných špecifikácií na vykonávanie nadchádzajúceho nariadenia;

e) prispievať k poskytovaniu technickej podpory, poradenstva a nástrojov na zriadenie a prevádzku experimentálnych regulačných prostredí pre umelú inteligenciu a ku koordinácii, podľa potreby, s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré takéto experimentálne prostredia zriaďujú;

f) vykonávať hodnotenia a preskúmania a pripravovať správy súvisiace s nadchádzajúcim nariadením;

g) koordinovať vytvorenie účinného systému riadenia, a to aj prípravou zriadenia poradných orgánov na úrovni Únie, ako aj monitorovaním zriaďovania príslušných vnútroštátnych orgánov a iných subjektov na vnútroštátnej úrovni;

h) zabezpečovať úlohy sekretariátu Rade pre umelú inteligenciu a jej podskupinám a v prípade potreby poskytovať administratívnu podporu poradnému fóru a vedeckému panelu, a to aj poskytovaním administratívnej štruktúry, organizovaním zasadnutí a prípravou príslušných dokumentov a

i) podporovať a uľahčovať vypracovanie kódexov postupov a kódexov správania na úrovni Únie s prihliadnutím na medzinárodné prístupy, ako aj monitorovať vykonávanie a hodnotenie kódexov postupov.

Článok 4

Spolupráca so zainteresovanými stranami

1. Úrad pri plnení svojich úloh podľa článku 3 spolupracuje so zainteresovanými stranami v súlade s platnými pravidlami hospodárskej súťaže takto:

a) zriaďuje fóra pre spoluprácu poskytovateľov modelov a systémov umelej inteligencie s cieľom presadzovať najlepšie postupy a prispievať k vypracovaniu kódexov správania a kódexov postupov;

b) vykonáva pravidelné konzultácie so zainteresovanými stranami vrátane odborníkov z vedeckej obce a sektora vzdelávania, občanov, občianskej spoločnosti a prípadne sociálnych partnerov s cieľom zhromažďovať vstupné údaje na účely plnenia svojich úloh podľa článku 3 ods. 2;

c) zriaďuje fóra pre spoluprácu s komunitou otvorených zdrojov s cieľom identifikovať a rozvíjať najlepšie postupy pre bezpečný vývoj a používanie modelov a systémov umelej inteligencie s otvoreným zdrojovým kódom.

Článok 5

Medziodvetvová spolupráca v rámci Komisie

1. Úrad prispieva k podpore opatrení a politík, ktoré využívajú spoločenský a priemyselný prínos technológií umelej inteligencie.

2. Úrad predovšetkým:

a) spolupracuje s inými príslušnými generálnymi riaditeľstvami a útvarmi Komisie pri plnení svojich úloh podľa článku 2, najmä s Európskym centrom pre transparentnosť algoritmov, pokiaľ ide o hodnotenie a testovanie modelov a systémov umelej inteligencie na všeobecné účely;

b) podporuje iné príslušné generálne riaditeľstvá a útvary Komisie s cieľom uľahčiť používanie modelov a systémov umelej inteligencie ako transformačných nástrojov v príslušných oblastiach politík Únie, ako aj zvýšiť informovanosť o vznikajúcich rizikách.

Článok 6

Medziinštitucionálna spolupráca

Úrad pri plnení svojich úloh podľa článku 3 zavedie vhodné formy spolupráce s orgánmi, úradmi a agentúrami Únie.

Článok 7

Medzinárodná spolupráca

1. Úrad prispieva k medzinárodnej spolupráci Komisie v oblasti umelej inteligencie vrátane politiky inovácie a excelentnosti s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, a to najmä tým, že:

a) presadzuje zodpovedné spravovanie umelej inteligencie a podporuje prístup Únie k dôveryhodnej umelej inteligencii;

b) prispieva k medzinárodnej spolupráci v oblasti regulácie a riadenia umelej inteligencie;

c) prispieva k vykonávaniu medzinárodných dohôd o pravidlách týkajúcich sa umelej inteligencie, a to aj poskytovaním podpory členským štátom.

Článok 8

Financovanie

1. Potreby ľudských zdrojov v prípade úradníkov, ktorí pracujú v úrade, zabezpečujú zamestnanci generálneho riaditeľstva, ktorí už sú pridelení na riadenie akcie alebo boli preradení v rámci generálneho riaditeľstva, v závislosti od rozpočtových obmedzení a bez toho, aby bol dotknutý ročný postup prideľovania zdrojov.

2. V prípade externých stálych zamestnancov pracujúcich v úrade sa náklady na ľudské zdroje hradia prerozdelením rozpočtových prostriedkov z výdavkov na administratívnu podporu z programu Digitálna Európa.

3. Prevádzkové výdavky úradu sa hradia z finančných zdrojov pridelených na špecifický cieľ 2 „Umelá inteligencia“ programu Digitálna Európa.

Článok 9

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 21. februára 2024.

V Bruseli 24. januára 2024

Za Komisiu
Thierry BRETON
člen Komisie